

เศรษฐกิจการเมืองในโลกของนิติปรัชญา

Political Economy and Jurisprudence

รองศาสตราจารย์ ดร.ปวีตร เลิศธรรมเทวี*

Associate Professor Dr. Pawarit Lertdhamtewe

วันที่ได้รับบทความ 2 ธันวาคม 2565; วันแก้ไขบทความ 30 พฤษภาคม 2566; วันตอบรับบทความ 8 มิถุนายน 2566

บทคัดย่อ

เศรษฐกิจการเมืองในฐานะที่เป็นศาสตร์สาขาวิชาถือกำเนิดขึ้นในช่วงปลายศตวรรษที่ 18 และเป็นแนวคิดที่ทรงอิทธิพลจนกระทั่งปลายศตวรรษที่ 19 ก่อนที่จะกลายมาเป็นวิชาเศรษฐศาสตร์ดังเช่นในปัจจุบัน คนส่วนใหญ่เห็นว่าอดัม สมิธ คือบิดาของศาสตร์สาขานี้ดังกล่าว ก่อนที่จะได้รับการพัฒนาต่อยอดโดยเดวิด ริคาร์โด บทความนี้กล่าวถึงงานเขียนของทั้งสมิธและริคาร์โดในมุมมองทางนิติปรัชญา ซึ่งกล่าวได้ว่า ตลอดระยะเวลากว่า 250 ปี ทฤษฎีของสมิธได้รับการยกย่องภายใต้ร่มเงาของวิชาเศรษฐศาสตร์หรือทฤษฎีการเมือง หากพิจารณาแนวคิดของสมิธในมุมมองทางด้านนิติปรัชญา จะพบว่าสมิธมองกฎหมายที่มีต่อสังคมเหมือนกฎแห่งแรงโน้มถ่วงที่มีต่อโลกและจักรวาล เป็นพลังที่มองไม่เห็นที่คอยช่วยพยุงสังคมเข้าไว้ด้วยกันและทำให้เกิดความก้าวหน้าและความสงบสุข กฎหมายจึงช่วยยกระดับความร่วมมือกันในสังคม อำนวยความสะดวกทางการค้าก่อให้เกิดการขยายตลาด ด้วยเหตุนี้ กฎหมายจึงเปรียบเสมือนมือที่มองไม่เห็นของอดัม สมิธ ที่คอยค้ำจุนและผลักดันความเจริญก้าวหน้าของมนุษยชาติ บทความนี้ยังกล่าวถึงแนวคิดสังคมนิยมและคอมมิวนิสต์ ซึ่งเป็นผลพวงมาจากการขยายตัวของจำนวนประชากร ระดับความยากจนที่เพิ่มสูงขึ้นและความเหลื่อมล้ำของคนจนคนรวยในสังคมจึงมีเสียงสะท้อนจากชนชั้นแรงงานและเป็นที่มาของแนวคิดสังคมนิยม แนวคิดสังคมนิยมอยู่บนพื้นฐานของความเห็นว่า คนในสังคมเอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน แนวคิดสังคมนิยมศึกษาได้จากโรเบิร์ต โอเวน แชนด์ ชีมอง ฟูรีเอร์และหลุยส์ บลังค์

* รองศาสตราจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

และรวมถึงแนวคิดวัตถุนิยมของมาร์กซ์และเอนเงิลส์ ซึ่งเป็นแนวคิดสังคมนิยมที่โด่งดังที่สุด แม้ว่าเศรษฐกิจการเมืองจะไม่อาจจัดเป็นสำนักความคิดนิติปรัชญาในรูปแบบใดได้ เนื่องจากนักคิดนักปรัชญากลุ่มนี้กล่าวถึงกฎหมายแบบทั่วไป หรือมีลักษณะเป็นการกล่าวถึงทฤษฎีความยุติธรรมไว้อย่างกว้าง ๆ แต่นัยสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจการเมืองกลับให้ผลกว้างไกลในโลกของนิติปรัชญา

คำสำคัญ: นิติปรัชญา เศรษฐกิจการเมือง ทุนนิยม

Abstract

Political economy as a subject emerged in the late 18th century and was dominant until the late 19th century. Its founding is usually attributed to Adam Smith. Smith's ideas were further developed in the early 19th century by David Ricardo. This article considers the jurisprudential aspects of the works of both Smith and Ricardo. For much of the past 250 years, Smith's work on jurisprudence has cast a long shadow across the thinking on economics and politics. Contrary to popular belief, Smith did not see law as subject to economics or politics. His idea was simple. Law is to society as gravity is to the solar system; it is the invisible force that holds society together and keeps it operating smoothly and productively. In these ways, law functions like Smith's invisible hand, guiding and facilitating the progress of humankind. This article also considers the philosophical aspects of socialism and communism which were the result of growth in population and in poverty, as well as in materialistic wealth that caused tensions between the rich and poor within society. Socialism emerged from a diverse array of social experiments associated primarily with British and French thinkers, especially Robert Owen, Charles Fourier, Saint-Simon and Louis Blanc. The article then examines the works of Marx and Engels. This article concludes that while the liberal political economy of Smith and Ricardo, as well as socialism and communism, cannot fall within any schools of legal thought, they help inform the fundamental principles and concepts of jurisprudence.

Keywords: Legal Philosophy, Political Economy, Capitalism

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- จรัญ โฆษณานนท์, *นิติปรัชญา* (สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2561).
- วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์, *เบื้องต้นของเศรษฐศาสตร์* (สำนักพิมพ์วิศิระ 2552).
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์, *ประวัติศาสตร์ความคิดนิติปรัชญา* (สำนักพิมพ์อ่านกฎหมาย 2561).
- ปรีดี หงษ์สตัน, *บริษัทอินเดียตะวันออก* (สำนักพิมพ์อีปซี 2562).
- ปวริศ เลิศธรรมเทวี, ‘นิติปรัชญาว่าด้วยการวิเคราะห์กฎหมายในเชิงเศรษฐศาสตร์: บทวิเคราะห์เบื้องต้น’ (2564) 1 วารสารกฎหมาย คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 145.
- *ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา* (สำนักพิมพ์วิญญูชน 2565).

ภาษาต่างประเทศ

- Adam Smith, *The Theory of Moral Sentiments* (printed for Andrew Millar, in the Strand; and Alexander Kincaid and J. Bell, in Edinburgh 1759).
- *An Inquiry Into the Nature and Causes of the Wealth of Nation* (no publisher 1776).
- *The Wealth of Nations Books I–III* (Penguin Books 1999).
- *The Wealth of Nations Book IV–V* (Penguin Books 1999).
- Alan O Sykes, ‘Comparative Advantage and the Normative Economics of International Trade Policy’ (1998) 1 *Journal of International Economic Law* 49.
- Alan Ryan, *On Politics Book II* (Penguin Books 2012).
- Alan V. Deardorff, ‘The General Validity of the Law of Comparative Advantage’ (1980) 5 *Journal of Political Economy* 941.

Amy Hewes, ‘Guild Socialism: A Two Years’ Test’ (1922) 2 *The American Economic Review* 209.

Andrea Maneschi, *Comparative Advantage in International Trade: A Historical Perspective* (Edward Elgar 1998).

Andrzej Walicki, *Marxism and the leap to the kingdom of freedom: the rise and fall of the Communist utopia* (Stanford University Press 1995).

Aristotle, *The Politics* (4 (T. A. Sinclair tr, Penguin Books 1992).

—— *The Nicomachean Ethics* (Hugh Tredennick and J.A.K. Thomson trs, Penguin Books 2020).

Nicholas Oresme, *The De Moneta of Nicholas Oresme and English Mint Documents* (Charles Johnson tr, Thomas Nelson and Sons Ltd 1956).

Charles L. Griswold, Jr., *Adam Smith and the Virtues of Enlightenment* (Cambridge University Press 1999).

Christopher J. Berry, *Adam Smith: A Very Short Introduction* (Oxford University Press 2018).

Craig J. Calhoun, *Classical Sociological Theory* (Wiley-Blackwell 2002).

Daniel M Bernofen and John C. Brown, ‘A Direct Test of the Theory of Comparative Advantage: The Case of Japan’ (2004) 1 *Journal of Political Economy* 48.

David Ricardo, *On the Principles of Political Economy and Taxation* (John Murray 1817).

—— *The Works and Correspondence of David Ricardo, Volume I* (Piero Sraffa ed, Cambridge University Press 1951).

- Diana Wood, *Medieval Economic Thought* (Cambridge University Press 2012).
- Emory Richard Johnson and others, *History of the Domestic and Foreign Commerce of the United States* (Carnegie Institution of Washington 1915).
- Enrique Dussel, 'The four drafts of Capital: Towards a new interpretation of the dialectical thought of Marx' (2001) 1 *Rethinking Marxism* 10.
- Fernand Braudel, *The Wheels of Commerce (Civilization and Capitalism: 15th-18th Century)* (University of California Press 1979).
- Fernando Vianello, 'The Labour Theory of Value' in John Eatwell, Murray Milgate, and Peter Newman (eds), *Marxian Economics* (The New Palgrave 1990).
- François Furet and Mona Ozouf, *A Critical Dictionary of the French Revolution* (Harvard University Press 1989).
- Fredrich Engels, *The Condition of the Working Class in England* (Otto Wigand 1845).
- George Iles, *Leading American Investors* (Henry Holt and Company 1912).
- Ha-Joon Chang, *23 Things They Didn't Tell You About Capitalism* (Penguin Books 2011).
- *Economics: The User's Guide* (Pelican Books 2014).
- Harry Landreth and David C. Colander, *History of Economic Thought* (Houghton Mifflin 2002).
- Henri de Saint Simon, *1760-1825: Selected writing on science, industry, and social organization* (Keith Tayler ed tr, Holmes & Meier Publishers, Inc. 1975).
- James Futch, *Capitalism: A Very Short Introduction* (Oxford University Press 2004).

James Patrick Muirhead, *Origin and Progress of the Mechanical Investions of James Watt* (John Murray 1854).

Jean Baptiste Say, *A Treatise on Political Economic or the Production, Distribution, and Consumption of Wealth* (C. R. Prinsep tr, Batoche Books 2001).

Joel Kaye, *Economy and Nature in the Fourteenth Century* (Cambridge University Press 2009).

John Locke, *Second Treatise of Government: An Essay Concerning the True Original, Extent, and End of Civil Government* (no publisher 1689).

—— *Two Treatises of Government* (Peter Laslett ed, Cambridge University Press 2019).

John H. Jackson, William J. Davey and Alan O Sykes, *Legal Problems of International Economic Relations: Cases, Materials and Text on the Natural and International Regulation of Transnational Economic* (West Group 1995).

Joseph E. Stiglitz, *The Roaring Nineties: A New History of the World's Most Prosperous Decade* (W.W. Norton & Company 2003).

Karl Marx, *Capital: A Critique of Political Economy Volume 1* (Ben Fowkes tr, Penguin Books 1992).

—— *Karl Marx, Grundrisse* (Martin Nicolaus tr, Penguin Books 1993).

—— *Theories of Surplus Value (1862–1863)* (unfinished work).

—— ‘Theses on Feuerbach’ in *Karl Marx and Fredrich Engels, Collected Works of Karl Marx and Fredrich Engels: Volume 5* (Lawrence & Wishart 2010).

- Karl Marx and Friedrich Engels, *The Communist Manifesto* (1848).
- *The Russia Menace to Europe* (Paul Blackstock and Bert Hoselitz eds, George Allen and Unwin 1953).
- *Collected Works of Karl Marx and Fredrich Engels Volume 34 (Marx 1861–1864)* (Lawrence & Wishart 2010)
- Kate Miles, *The Origins of International Investment Law: Empire, Environment and the Safeguarding of Capital* (Cambridge University Press 2013).
- Kent Schuette, ‘New Harmony, Indiana: Three Great Community Experiments’ (2014) 2 *Traces of Indiana and Midwestern History* 45.
- Krishan Kumar, ‘Utopian Thought and Communal Practice: Robert Owen and the Owenite Communities’ (1990) 1 *Theory and Society* 1.
- Kory Schaff, *Philosophy and the Problems of Work: A Reader* (Rowman & Littlefield 2001).
- Margaret Cole, *The Story of Fabian Socialism* (Stanford University Press 1961).
- Marguerite Ward, ‘A Brief History of the 8-hour workday, which changed how American work’ (CNBC, 3 May 2017) <<https://www.cnn.com/2017/05/03/how-the-8-hour-workday-changed-how-americans-work.html>> สืบค้นเมื่อ 8 ธันวาคม 2565.
- Mary B. Mullet, *The Story of a Famous Investor* (Rogers and Fowle 1921).
- Michael Newman, *Socialism: A Very Short Introduction* (Oxford University Press 2005).
- Mike Hargis, ‘No Human Being is Illegal: International Workers’ Association Conference on Immigration’ (2002) 33 *Anarcho-Syndicalist Review* 10.

Morgan Kelly and Cormac O Grada, ‘Adam Smith, Watch Prices, and the Industrial Revolution’ (2016) 4 *The Quarterly Journal of Economics* 1727.

Neil MacCormick, *Enlightenment, Rights and Revolution: Essays in Legal and Social Philosophy* (Zenon Bankowski ed, Cambridge University Press 1999).

Odd Langholm, *Price and Value in the Aristotelian Tradition* (Columbia University Press 1979).

Paul Gregory and Robert Stuart, *The Global Economy and Its Economic Systems* (South-Western Cengage Learning 2013).

Paul J. Staiti, *Samuel F.B. Morse* (Knopf 1944).

R.M. Hartwell, ‘The Rising Standard of Living in England, 1800–1850’ (1961) 3 *The Economic History Review* 397.

Ralph Darlington, *Syndicalism and the Transition to Communism: An International Comparative Analysis* (Ashgate 2008).

Robin Paul Malloy, *Law and Invisible Hand: A Theory of Adam Smith’s Jurisprudence* (Cambridge University Press 2022).

Samuel Smiles, *The Life of George Stephenson* (Murray 1857).

Sheri Berman, *Social Democracy and the Making of Europe’s Twentieth Century* (Cambridge University Press 2006).

Shlomo Avineri, *The Social and Political Thought of Karl Marx* (Cambridge University Press 1968).

Steven A. Epstein, *An Economic and Social History of Later Medieval Europe, 1000–1500* (Cambridge University Press 2009).

Thomas Aquinas, *Summa Theologiae* (no publisher 1271).

Thomas Hobbes, *Leviathan* (no publisher 1651).

Tom Rockmore, *Marx after Marxism: the philosophy of Karl Marx* (John Wiley & Sons 2002).

William Alexander Abram, *A History of Blackburn Town & Parish* (Blackburn J.G. & J. Toulmin 1877).